Ilmub 3 korda nädalas:
teisipäew, neljapäew ja laupäew.

Kaasanded: Hinnata: 1) Jutulisa, iga numbriga. 2) Piltidega kirjandusline ja teaduslik lisa, kaupewilt. 3) Sigusteaduse ajakiri Õigus, 4) Adresskalender, 5) Seinakalender.
Põllutöö-kuukiri Talu 70 kop. ja arstiteaduse ajakiri Terwis, 50 kop. aastas.

Olewik

34. aastakäik.
Tellimise hind:
Postiga aastas 3 rbl. 50 k., postita 3 rbl. — k.
„ ½ „ 1 „ 80 „ „ 1 „ 55 „
„ ¼ „ — „ 95 „ „ — „ 80 „
„ 1 kuu — „ 35 „ „ — „ 30 „
Wäljamaale aastas 5 rbl. 50 kop., ½ aastas 2 rbl. 85 kop., ¼ aastas 1 rbl. 45 kop. ja 1 kuu 50 kop.
Adressi muutmine 10 kop.
Üksik nummer 3 kop.

Toimetus ja talitus: Jurjewis Rüütli uul. nr. 8. Telef. 154. Talitus on awatud k. 8 h. kuni k. 7 õhtul. Toimetuse kõnetund k. 11—2 lõun. Adress üht ja hinnalistele saadetustele: г. Юрьевъ, Лифл. Ред. „Олевикъ". Tarwitamata jäänud käsikirjad hoitakse ainult autori soowi pääle alal. Sõnumid ja muid kirjeldusi tohib Olewikust ainult allika nimetamisega äratrükkida.

Kuulutuse hind: Nonpareille-rida wiimasel leheküljel 5 kop., esimesel ehk teisel ja kolmandal leheküljel 15 kop. Wäljaspool Eesti- ja Põhja-Liiwimaad hind poole kõrgem. Mitmekordsete kuulutuste pääle hinnaalandus: 1., 2. ja 3. leheküljel kuulutused ilmuwad ühtlasi ka Meie Aastasadas, ühe ja selesama hinna eest. Kuulutus, mis ühtlasi ka Tartu Päewalehes ilmub, maksab rida kuulutuste küljel 7 kop. ja lehe ees 25 kop.

Tähtsamad päewauudised.

Keisriherra on 14. jkp. käsukirjas otsustanud riigiwolikogu ja riiginõukogu kõige hiljem augustikuul kokku kutsuda.

Uueks sõjaministri asetäitjaks on kindral Poliwanow nimetatud.

Schawli piirkonnas wõttis waenlane ainult nõrku kallaletungimisi ette, mis meie tagasi lõime.

Neemeni ja Narewi ning **Wisla** pahema kalda wäerinnal walitses waikus.

Lublini ja Holmi mail kestab waenlase suurte jõududega pääletõhumine edasi, kusjuures meie wäed Lublini-Austria piiril Tomaschewi juures sakslaste ägedad pääletungimised tagasi lõid.

Dnjestri jõe juures on waenlased oma wägesid uute Saksa wäeosade juuretoomisega kõwendanud.

Shurawno piirkonda saatsid sakslased kaks uut diwisjoni.

Wene sõjalaewastik laskis Türgi kalda lähedal hulk purjelaewu põhja, mis Rumeeniast Konstantinopoli kaupa wedasid.

Italia ja **Gallipoli** sõjawäljal on sõjategewus soigus. **Prantsuse** wäerinnal ei ole suuremaid sündmusi.

Prantsuse leudur pildus Friedrichshafen'i zeppeliinide kuuri kohal 8 pommi.

Endine Mehiko president Huerta ja kindral Orosko on Ühisriikide walitsuse korraldusel wahi alla wõetud. Kindralid wabastati suure summa panraha wastu. Saksa sotsialdemokratide häälekandja „Vorwärts" on mõneks ajaks kinni pandud.

Greeka kaubalaewad weawad Ägeamerel Saksa-Türgi wägedele moona.

Bulgariasse on Saksamaa kaudu hulk püsse saadetud.

Saksa sotsialistid nõuawad rahu.

Rahukongress Rootsimaal tegi otsuseks walitsusele ette panna, et wiimane oma praegusi politika sihti ei muudaks, s. t. ka edaspidi erapooletuks jääks.

Kõigekõrgem käsukiri ministrite nõukogu esimehe riigisekretär Goremõkini nime pääle

Ametlik.

Iwan Logginowitsh!

Kõigilt poolt kodumaalt jõuawad Minuni teated, mis wenelaste soojast püüdest, kõike oma jõudu wägede warustamiseks tööle panna, tunnistust annawad. Selle rahwa ühemeelsuse tõttu usun Ma kindlasti õnnelikku tulewikku. Pikaleläinud sõda nõuab ikka uusi pingutusi. Aga kaswawate raskuste äravõitmises ja möödapääsemata sõja õnne waheldustes kõweneb ja läheb kindlamaks Meie südames kindel otsus Jumala abiga kuni täieliku Wene sõjariistade wõiduni wõidelda. Waenlane peab murtud saama, enne ei wõi rahu olla. Kindlas usus Wenemaa lõpmata jõusse ootan Ma walitsuse ja seltskondliste asutuste, Wene tööstuse ja kõikide truude isamaapoegade poolt, nende waadete ja seisuse pääle waatamata, ühist sõbralikku tööd meie wahwate wägede hääks. Selle ülesande pääle, mis nüüd terwel rahwal ühine, peawad ühendatud ja ilmwõitmata Wenemaa mõtted koondatud olema. Wägede warustamise küsimuste asjus iseäralist koosolekut pidades, millest seaduseandliste kogude liikmed ja tööstuse esitajad osa wõtsid, tunnistan Ma tarwilikuks ka seaduseandliste-kogude eneste kokkukutsumise aega lähema aja pääle määrata, et Wenemaa häält kuulda. Olen ette otsustanud riigiwolikogu ja riiginõukogu tööd kõige hiljem selle aasta augustikuul uuesti alata ja annan ministrite nõukogule käsu Minu juhatuste järele seaduse-eelnõusid, milles sõjaaja puhul tarwidus on, wäljatöötada.

Alguskirjale on Keisri Majesteet oma käega allakirjutanud:

Keiserlikus telgis, 14. junil 1915. **Nikolai.**

Rahwuslased.

I.

Meie rahwuslased kõige oma aadete-koormaga istuwad kord jällegi tubliste pigi pääl kinni. Igal pool räägitakse rahwaste uuestisündimisest praeguse sõja tagajärjel, loodetakse sakste ülewõimu alwabanemist, ainult meie rahwuslised õpetajad, kes meile igasugustel laulu- ja juubelipidudel nii ilusasti Eesti wäikerahwa woorustest ja heledast tulewikust ning meie keele ilust kõnelewad, kes sagedasti meie rahwuslistes kulturaasutustes juhtiwatel kohtadel seisawad, hõbenewad ikka weel, nagu Postimees (1915 a. nr. 124, 125) seletab, oma rahwuslikke abikaasadega seda wana „einwach" maakeelt rääkida. Isegi jämeda toiduga harjunud „rahwusliku häälekandja" kõhule tundus see liig olewat ja ta hakkas wabandawat põhjust otsima, sest araasjaaba ühes dob ju andeksanda, ütlewad waimustikkad pantslased. Lepitawa patuoina leiab Postimees „tõsise protestantismuse wastases katoliseeriwas mõtteiwiis ja Saksa rahwuskulturalises woolus Balti Ewangeliumi usu kiriku juhtumides." Ilma et neid mõlemaid tõeasju eitama hakkaks, arwame ometi, et kõne all olewa nähtuse, kui ka ülepüldse Eesti kadakate tekkimise põhjusi mujalt otsima peab.

Kõige päält ei ole ühtegi põhjust meie õpetajaid üksinda Eesti keele põlgamise pärast wastutusele wõtta. Igaüks, kes kindral-kuberneri trahwimisi Saksa keele rääkimise pärast silmas pidanud, teab, et selles asjas õpetajad sugugi rohkem ei patusta kui teised. Trahwitute nimekirjas leiduwad päris üllatawal wiisil nii mõnedki ilmalikud rahwuslise seltskonna liikmed, kes ehk aastas kordagi laulukirikus ei käi. Aga kõik need trahwimised on ju kogemata juhtumised, liikuge pisut meie „iseteadwusliste rahwuslaste ringkonnas, kui wähe neid Eesti edu üleüldse, Eesti keele ja kirjanduse arenemine iseäraldi huwitab. Korrutatakse J. W. Jannseni argieid sõnu isamaa ja emakeele armastusest, ilma et see „armastus ja awwustus" ennast mingisugustes tegudes awaldaks, kas wõi lihtsas kirjakeele äraõppimises ja minewiku ja olewiku kirjandusega tutwustamises. Seisawad need nähtused siis mingisuguses ühenduses protestandi kirikus walitsewate wooludega kuigi ehk wiimased mõne õpetaja „kadakastamise" juures kaasa aitawad? Meie ei taha mitte usulistes ja kiriklistes küsimustes otsustajaks olla. Aga kindel on ometi, et igal usul ja kirikul, nii ka protestantismil suuremad ja kõrgemad sihid ja ülesanded on kui mõne rahwuslise herrale ehk daamile Eesti keele tarwitamise tähtsust selgeks teha. Niisamuti on siin katoliseeriw wõi mittekatoliseeriw waim täiesti kõrwaline asi; Leedu rahwuslise liikumise juures, niisamuti poolakate juures Saksamaal, on just Rooma katoliku usu waimulikud tähtsad tegurid. Meie rahwuslastel tuleb oma jõuetuse põhjusi mujalt otsida, need peituwab nendes enestes, terwe nõndanimetatud rahwusliste erakondade sisemises wales.

Rahwusliste erakondade osa äramääramine wabameelsuse seisukohast politiliselt iseseiswuseta rahwaste edenemises on siin õige keeruline. Kuna suurte iseseiswate rahwaste juures kõik tõsised edumeelsed ennast politilise rahwusluse kui kotku eest hoiawad, omandab wiimane iseseiswuseta rahwaste juures teatawa edu ja wabameelsuse aupaiste, astuwad ja nad nõrgemaj ka tiks tugewama waata walja rahwuslise enesemääramise pärast, ilma milleta ühegi rahwuse tõsine kulturaline edenemine wõimalik ei ole; sellepärast peab küsimuse arutuse juures kindlas wiimas pidama, mis politilise rahwusluse all mõista tuleb ja mis wiimast wabameelsusest eraldab.

Igal pool katsuwad rahwuslased kui ainukesed rahwuse au ja edenemise kaitsjad ülesastuda. Teistele erakondadele püüawad nad kõiksuguseid kõrwalsihtisid kaela määrata, kuna neil enestel ikka terwe rahwa hää käekäik südame pääl on. Kui põõrolselt rumal see on, näitawad paar lihtsat wõrdlust. Keegi ei taha ometi tõendama hakata, nagu oleks näit. inglaste rahwuslisele edenemisele ja tõususele radikalne ja rahwusluse wastane Lloyd George wähem tähis, kui mõni maru kõik inglane, ehk nagu tähendaks Wene kulturale kadett Miljukow wähem kui rahwusline oktobrist ja karsklaste juht Tsheldõshew. Ka meie Eesti iseteadwuse tõstmiseks tegid wastuwaidlemata mitterahwuslased Fählmann ja Kreutzwald, mõlemad isegi selgete kosmopolitilise kalduwusega, palju enam ära, kui meie rahwuslaste esisa J. W. Jannsen. Ja ometi katsub wabameelsus ennast igal pool politilise rahwusluse kahtluse eest puhta hoida. Weel neil päewil sundisid Wene kadetid erakonna keskkoimekonnast Peter Struwe tema rahwusliste kalduwuste pärast lahkuma, sellega uuesti alla kriipsutades, et rahwuslus wabameelsusele hädaohtlik on. Milles seisab aga see hädaoht, ega ometi mitte oma rahwuse armastuses?

Praeguse inimlise seltskonna seisukorra juures mängib rahwusline jagunemine suurt osa ja ära nägemata tulewikus saab see ka nõnda edasi kestma. Inimene on oma ümbruse sünnitus, esimesed hingelised muljed, mis ta lapsena kodu ümbrusest ja emakeelest saab, jäätawad temale kustumata jäljed, mis pärastise edenemise pääle, sündigu see isegi wõõrastes oludes, mõjuta ei jää. Sellest siis tuleb, et inimene üksuna igakülgselt wäljaarenada ja oma osa kultura-elust osa wõtta jaab ainult teatawa rahwuse liikmena. Iseäranis paistab see siiski waimlise-kultura põllul, nagu kunst ja kirjandus, kus sagedasti suurema wõõrkeelega wõõrad tööd meid külmemaks jätawad kui wähem wäärtuslised omad, sest meie hinges puuduwad keeled, mida esimesed oma rahwa juures nii wõimsalt liikuma panewad. Ei nüüd igalpool tõsise wabameelsuse li-

Eesti sõjameeste kirjad.

Wene-Austria piirilt.

Waenlane püüab nüüd ägedasti, iseäran's tähtsamate raudteejaamade, pääle tungida ja selles mõttes wõttis ta ka 3öl waastu 7. junit tormijooksu Rawa raudtee jaama kohal ette. Et meie maakuulajad waenlase wahisalgad kinni said nabida, saime aegsasti teada, missugune plaan nendel on. Kella 12 aegu hakkas ka waenlane tihedates kolonnedes meie seisukohtadele liginema suurtükitule toetusel. Lasti ta paraja maa pääle liginedo, s. o meie siis häwitawa tule kuulipildujatest ja suurtükkidest awasime. Suurtükituli oli nii kange, et ilm kõik walge oli. Waenlane taganes hirmsa kaotusega, sest meie kuulipildujad niitsid neid nagu loogu maha. Nagu näha, hakkab ka Austria Saksa strategiat tarwitama, et suurtes kolonnedes pääle tungida, mis aga neile õige tuntawalt kasu asemel kahju toob. Nagu wangidest näha, on ka siin suur protsent Saksa elementi.

Austria wangid on sõjast tüdinenud ja longus tasased, kuna aga sakslased nina kõrgel püsti hoiawad ja üleolewalt küsimiste pääle wastawad. Süüd weeretawad nad kõik Austria pääle, kes sõdida ei tahtwat, muidu kui nende sundimise pääle.

Pääletungimisel hoiawad aga sakslased ikka endid tahapoole, kuna „jaagud ette seatakse.

6.—7. junil oli kõik päew kange suurtükiwõitlus. Täna tahtis ka waenlane pääletungida. Lõõdi aga meie suurtükitulega tagasi, nii et ta selle nõu katki pidi jätma.

Lõpetan seekord. Edespidi jälle, kui Jumal elupäewi jagab. Meie mõtleme ka igapäew teie pääle, kes teie kodumaal elate ja wiibime waimus teie juures. Loodame, et ka meid ei unusta siia waluwäljale, kus surm nii rõõmsasti pillerkaari peab.

Kosu, kaswa, ja ela hästi kallis kodumaa, sinu ja su rahwa eest wõitleme wiimse weretilgani!

Terwisi kaugelt

A. J—s.

Koobastest eelrinna kaitsekraawidesse.

See oli 27. mail, kui käsu saime koobastest wälja eelliinile kaitsekraawidesse asuda. Tuletati meele, et kui tarwis tuleb pääletungida, siis walmis oleksime. Jõudsime koha pääle. Päew läks muutuseta mööda. Õhtu tulid teised ja wahetasid meid jällegi tagaliinile. Sääl siis tegime enesele ka natuke kus istuda wõiksime ja theed juua saaksime. Õhtu heitsime nõnda rahulikult magama, nagu ei teeks wäljagi, et sõjas oleme. Kuid öösi kuulen, et keegi karjub mind. Arwan, keski tahab just hääd und rikkuda. Kui teistkorda häält kuulen, küsin wälja astudes, mis soowi wõin täita? Sain wastuse: sakslane tuleb pääle! Sain saapad jalga, sinel, padrunid, püss ja labidas ning olingi walmis. Umbes kolme wersta taga peatasime ja wõtsime püssi ougut walmis. Ootasime, aga sakslase pääletungimist polnud näha. Räägiti, et wiis Austria wangi meile tulnud ja üles annud, täna tuleb sakslane pääle. Nõnda ka oli. Kui walgeks läks, hakkasid suurtükid paukuma, esiti sakslase, pärast meie omad. Nõnde kestis umbes lõunani, siis hakkas kange püssi ja kuulipritsi tuli oma kuulisid laiali pilduma. Sääl oli näha, et sakslane rukkit mööda juba lähedale oli tunginud. Meie poolrootu sai käsu ja ülesande waenlast ristitule alla wõtta, millega ka wäga suurepäraselt walmis said ja mitmed 4. järgu ja wiwadu komandõr 2. järgu Georgi risti said. Ohwrisi oli wäga wähe, umbes kümme haawatut ja üks surnu. Saadi 200 wangi, 4 kuulipildujat ja 8 kerget suurtükki. Sellega lõppes lahingu-õhtu. 30. mail läksime jälle Poola külasse, wersta wiis lahingu liinist tahapoole. Wõtsime heina-küünis aset. 31. mail käisime saunas ja pesime pesu. Mõnel oli saunaskäigust juba kolm kuud mööda, kuna meie wiimast korda 30. aprillil käisime. Palka saime ka umbes $2^1/_2$ rubla igameeš. Nõnda oleme rahamehed kõwad. Ostsime harmoniku. Tantsime päris lõbu pärast. Meeleolu on hää, sõök ka. Antakse sealiha. Keedame kartulitest pudru raswa sissekastmise tarwis. Ostame wahest piima ja keedame piimasuppi.

Terwitame kõiki kodurahwast, iseäranis Eesti neiusid. Kui sakslane pekka saab, küll siis pöörame kangelastena tagasi ja terwitame kõiki wõiduga.

Poola külas, 8. junil 1915. a.

Jaan Birk.

Soldatite elust-olust esimesel wäerinnal.

Elame kaitsekraawides, mis waenlase omadest umbes 200 sammust kuni 2 werstani eemal on. Elu läheb kaunis hästi, milleks ka siinsed parajad suweilmad palju kaasa aitawad. Lahingu aegus oleme küll kõik wahwasti wõitluses, kus igamees walmis on elu isamaa ja keisri eest ohwerdama, aga rahu aegus, mis wahel terwelt mitu päewa kestab, teeme ainult eneste kindlustamiseks tööd, mida üksi öösi wõime korda saata. Hommiku kui juba wähe walge hakkab, ruttame igaüks oma koopasse, paneme püssid ja kõik kraami walmis igasuguse äkilise juhtumise pärast. Siis sööme, joome theed ja heidame pikali, et leiba lunise lasta ja wäsinud keha kosutada. Lühikese aja järele norslame kõik, pääle nende, kes waenlase pääletulekut jääwad walwama. Umbes lõunaks on juba kõigil magamisest himu täis, tõuseme üles, peseme, sööme, joome ja korraldame muid asju. Ülejäänud aja saadame igasugu wigurite ja naljajuttudega mööda. Seega siis jõuawad meil päewad ja nädalad kaunis kiiresti surma poole ja toowad ühes sellega ka ammu oodatud „rahu" lähemale.

Poolamaal, 8. junil s.a. Aug. Audto. T.m.

Pildike Poolamaa elust!

Poolamaal, kus juba kolmas kuu on käes wiibida, olen mõndagi tähele pannud. Kõige esiteks, kui talutuppa sisse astud, näed pea igas majanurgas iseäralikku riista, Poolamaa käsikiwi. Käsikiwi ümberajades on üks ots tokil laes, mille kohta selle jaoks auk on määratud, kuna teine ots kiwi ääre pääl selle jaoks walmistatud auku kinnitatakse, naela ehk kruwi abil, mis toki otsas on, nõnda, et tokki wända asemel saab tarwitada. Sellega töötab enamjagu ikka majaperemees ise, kus nooremt pere puudub.

Suuremaid jahuweskisid leidub wäga wähe, ehk kui neist mõnda näed, siis on wäga wäikese ehitusega, kõige kerega ümberkeeratawad, nõndanimetatud pukk-weskid, laudtiibadega.

Südamlisi terwisid kõigile kodumaalastele.

F. Rosenstamm.

Poolamaal, 31. mail 1915.

Mälestused sõjawäljalt.

J. Ots

IV. Lihawõtted tulelinil.

Sakslane kandis hoolt, et rongid käia ei saaks, seks rikkus ta taganedes raudtee ära, laskis sillad õhku. Sedasama tegi ta ka maanteedel. Jalawägi sai kõigist takistustest ruttu jagu, niisamuti ka ratsawägi, sest Wene soldat ei kohku ka külmast jõest läbi minna, kui seda tarwidus nõuab. Palju raskem oli juba suurtükiwäel ja moonawooridel edasiliikumine. Söögimoona tuli wahel mitmekümne, isegi sajade werstade tagant hobustega järgi wedada. Ümberkaudu kuskilt midagi saada ei olnud, kõik oli sakslase poolt äraviidud ja mida ta enesega kaasa wõtta ei saanud, selle häwitas ära, ehk tegi kõlbmataks. Wahel tuli siis ka ette, et leiba ja suppi poolte nädalate kaupa ei näinud. Niisugusel korral elatasime endid suuremalt jaolt kartuli ja thee waral. Suureks abiks oli ka toores seapekk, mida pudru asemel anti. Seda ei söönud sel korral kui leiba ja suppi oli, waid hoidsime alati näljaste päewade jaoks. Juhtud niisugustel näljapäewadel kuhugi küla ehk elumaja lähedale, siis on esimene hool, et kartuli- ja juurewiljakoopad ülesotsime. Oleb kartuli ja juurewilja seisukoha wäljaurinud, siis tood säält kõigepäält kartulid wälja, keedad koorega ära, hammustad pekki kõrwale, on soola, siis kastad kartulid soola sisse, et süda kindlam oleks. Ei leia aga wahel kartulid, wõib nende asemel ka muuga rahul olla, ükskõik mis kätte juhtub, olgu kaal ehk naeris, peet ehk porgand. Ei ole aga kusagilt midagi saada, siis jood kuuma theedki, hää on niisugusel korral, kui kotilopist mõned raasukesed ja leiba leiad, ei ole aga seda ka, siis lepid juba palja theega. Kunagi ei näinud ega kuulnud, et niisugusel korral keegi oleks wahest nurisenud, igaüks sai aru, et ülemus süüdi ei ole, ainult sakslane, kes kirusime ja sajatasime maa põhja. Ka ülematel, ohwitseridel tuli niisamuti kannatada. Kui mitmel korral ei näinud meie, kuidas pataljonikomandõr, hobuse seljas istudes ehk jällegi kuskil laskeongus seda sama kuiwa musta leiba ja tooreist seapekki näris, mida meiegi.

Kõik see aeg, mis sõjawäljal olin, sai alati täies riides magatud, püss kaenlas. Ainult koti wiskad seljast ja wõtad padrunid ümbert ära; paned nad omale pää alla, et ärgates alati käepärast oleks. Riidest lahti wõetud sai ainult sel juhtumisel, kui pesu wahetasid, ehk putukatest puhastasid; kuid ka seda toimetasid wõimalikult ruttu, et alati igaks juhtumiseks walmis olla.

Ühel õhtul saadeti mind ühes teistega paar wersta mõisast eemale karauli, sakslane pommitas seda ümberkaudset kohta kõwasti. Sääl sain päält kergesti killu läbi haawata, mõisas sidus welsker haawa kinni ja teisel hommikul läksin neli wersta eemalolewasse polgu hospidali. Pesti haaw puhtaks, seoti kinni, siis läksin roodu tagasi. Esiteks läksin wanasse kohta, wahepääl oli aga polk juba edasi kolinud. Küsimiste waral sain wiimati ka polgu kätte, oli mõned werstad eemal teises mõisas aset wõtnud. Mõisas pääle walitseja ja mõnede tööliste kedagi ei olnud. Herrastemaja oli tühi, kraam suuremalt jaolt purustatud, sääl wõtsid endale aset polgukomandõr ja ohwitserid, kuna meie küünidesse asusime. Öö puhkasime rahulikult, ilma et meid keegi oleks tülitanud; ilmad olid juba soojemad, katuse all õlgede sees magades ei olnud enam külma karta. Järgmine päew oli ülestõusmise-pühade laupäew. Õigeusulistel on ülestõusmisepühad kõige suuremad, rahu ajal, siis on soldatitel pühade laupäewal kõikidel kibe pühade wastu walmistamine, siin aga läks see päew niisama rahulikult mööda nagu kõik teisedki päewad. Lõuna aegu hakkas soldatite seas jutt ringi käima: K. linn olewat meie wägede poolt hommiku ära wõetud, Sakslane taganenud K-ist eemale, kuna meie pühadeks K-sse minewat. Kindlamat teadet, meil kellegil ei olnud, ehk küll K. linna meilt ainult kümme wersta oli. Kõik rõõmustasid, saame nüüd wiimaks pühad linnas mööda saata ja kui ka sääl muud saada ei ole, siis saame wahest ometi mõni nael leiba ja tubakat osta.

Weel kindlama kuju omandas meie lootus, kui enne õhtut teatati, et kõik walmis oleks, pimeda hakatusega lähme teele. Ei delbud küll meile, kuhu läheme, siiski olime kõik nüüd kindlal arwamisel, et K-sse läheme. (Lõpeti.)

puhtas seisab: terwe rahwa kulturaline wäljaarenemine, siis järgneb siit iseenesest teine wabameelsuse nõudmine: igale rahwale peab wõimalus antama — kulturaliselt wäljaareneda ja kulturawõitudest osa saada, selles seisadki wabameelsete enesemääramise programm, kas autonomia ehk kitsama omawalitsuse kujul, just nagu see igakord oludele kohasem.

Wäliselt naitab see rahwuslaste programmile wäga sarnane olewat, sisuliselt on nende wahel sügaw wahe. Rahwuslastele on rahwusline enesemääramine ja kõik wabameelsusele ainult ettingimine lõpusihi, s. o. rahwusie kulturalise wäljaarenemise teostegemiseks. Selle wahe pääl põhjenebki rahwuslaste politiline tagurlus ja see halenaitakas osa, mis nad rahwusliste edu juures kõikide suurte sõnade ja juubelikõnede pääle waatamata mängiwad.

Enne kui edasi minna, peab ära tähendama, et nimetatud rahwuslaste lõpusihi juures wahe on iseseiswate ja iseseiswuseta rahwaste wahel. Ainult wiimastel on tunnitud endale enesemääramise õigust kätte wõitlema ja seda kaitsma, esimestel on ta iseenesest olemas, nendel tuleb ainult seda kaitsta. Selle jõu, mis wiimastel oma loomulikkude õiguste kättewõitlemise pääle ära kulub, juhiwad esimesed oma rahwuse wõimu laiendamise pääle, kas ümberrahwustamise ehk allaheitmise kujul, nii et karmipäälsem oleks ütelda, iga rahwusline lõpusiht on oma rahwuse wõimu suurendada.

Nagu juba öeldud, seisab rahwuslaste tragööia just selles kitsas ja werewaeses lõpulises ideales. Nendele jääb wõõraks ja ükskõikseks praeguse aja suur ühiselulise liikumine ja wõitlus, mis ju alles iga politika, erakondade kujunemise ja ühes sellega positiive edu aluseks on. See ühiselulise wõitlus, wabameelsuse seisukohast paratamata edu tegur on nende arwamise järele ainult takistuseks lõpusihi kättesaamise juures, sellest siis rahwuslaste waen politika wastu pääle puhas rahwuslise näitasi ei hakka tooma, neid on lugejal siegi rohkem kui tarwis meeles Eesti ja muuli ajakirjandusest.

Sõjawäljalt.

Telegrammid.

Petrogradi telegrafi-saatjalt.

Wene-Saksa-Austria piirilt.

Wägede ülemjuhataja staabi ametlik teadaanne 16. junil.

Schawli piirkonnas lõime sakslaste wõgad luuurelugimised tagasi.

Neemeni ja **Narewi** wäerinnal ja **Wisla** pahemal kaldal oli waikus.

Weprshi ja **Lääne-Bugi** jõgede ülemjooksu wahelisel wäerinnal kestab waenlase suurte jõudude rõhumine edasi, kusjuures **Tomaschewi** piirkonnas meie wäed 14. ja 15. junil mitu sakslaste ägedat pääletungimist eelmistel seisukohtadel tagasi lõid.

Dnjestri jõe juures olew waenlase wägi, keda hiljuti sellesse piirkonda toodud Saksa wägede läbi kõwendatud, püüdis kõige ägedamate tääletungimistega **Bukatschewtsõi — Martinowi** wäerinnal meie Gnila Lipa poole araminewate wägede teelel segadust sünnitada, aga suure kahju saades ei jaanud ta mingisugused tagajärgi kätte.

Kaju Weitatu sõjaüitewaade 16 junil.

Murawjewo jaamast aiharwad meie wäed aegajalt edasi. Weklchaniki lõuna pool tungisid meie wäed'ad raja Saksa kraojate wahiwooti kallale. Nende ägedate wõitluste ajal lätsid waenlase patareid mitu korda tõeli tulle, kuid appirutanud abiwägedega laas sakslastel korda meie pooli ettatud oma laskekto araaila. Meie wäed wõtsid 3 laengukasti, 5 aljatööki, suure moonawoori ja laewiliste kaewmiste mail ja ära ning said hulk sõjawangid. Selle piirkonna teistel ojadel oli ainult tulewahetus.

Osjowetsi wäerinnal purustas meie suurtükiwägi kolt sakslaste tööd Bjalobrjewi metsa läheval ja lõi töötised laiali.

Sakslased Shurawno piirkonda kaks diwisjoni uut wäge saatnud. Kindlasti on teada, et Serbia wäerinnale Italia wastu saadetud Austria wägede asemele kaks Saksa diwisjoni saadeti, aga kindral Lintsingeni wägede rasked kaotused Shurawno juures sundisid waenlast neid uusi Saksa diwisjoone, kes juba Serbia poole teel olid, Dnjestri poole pöörama, kus nad ilma iseäralise eduta 11.—14. junil wõitlusteis Shurawno piirkonnas osa wõtsid.

Kaks kangelast.

Wäljawõte Semjenowi ihukaardiwäe polgu ülemale edasiantud teadaandest: Iwangorodi wõitlus 13. oktobril oli täies hoos. Sama polgu roodu lihtsoldatid Kosloborodow ja Pawlow, kes ikka oma wahitalga ees käisid, piirati ühel metsas austerlaste poolt ümber ja wõeti wangi. Austerlasi oli palju. Nende salgas oli 50 soldatit ja ohwitser. Kuid austerlased olid iseenese rasked seisukorras, sest et nad metsas ära olid eksinud. Nende juhataja, ohwitser lubas Kosloborodowi ja Pawlowi lahti lasta, kui nad austerlasi metsast wälja aitawad ja juhatawad. Pääle selle lubasid nad weel 100 krooni tasu anda. Kui nad aga seda ei tee ehk neid wale teele wiiwad, ähwardasid nad neil nina, kõrwad ja käed ära raiuda. Soldatid teadsid, et metsa idapoolsel serwal meie Semjenowi polgu neljas pataljon wastu peab tulema, ning ümber waadates said nad sõnalausumata üksteisest aru ja olid nõus austerlasi sinna juhtima. Ühedal metsa wööda minnes wiisid nad waenlase läbi padriku Semjenowi polgu 16. roodu wahikohale 100 sammu kaugusele. Sääl lõhutas silmapilk. Tarwis oli otsustada ja nõe — Kosloborodow andis oma saatjale raiskahoobi, see ei suutnud jalgadel seista ja kukkus maha. Weel silmapilk ja Austria püss on Kosloborodowi käes. Ta awas austerlaste pääle ägeda tule, kuna Pawlow aga kõrgest jõuu „hurra" hüüdma hakkas. Ehmatanud austerlased wiskasid ojalt rüüsid maha, olid hakkasid laiksma. Mõned jooksid meie kangelaste kallale, kuid nad maksid nüüd eriega oma julgustükki. Onn oli meie kangelaste poolt. 16-roodu eelmised kütid jõudsid appi ja pärast lühikest wõitlust wõeti Austria salk wangi. Julged Semjenowi polgu soldatid Kosloborodow ja Pawlow wiisid wangiwõetud waenlase ohwitseri polgu staapi. Pta.

Türgi sõda.

Kaukasi wäe staabi ametlik teadaanne 16. junil.

Meretääres piirkonnas oli tulewahetus. Olti pool püüdsid türklased meie seisukohtadele, mis Harthast lõunapool, pääletungida, kusjuures nad meie kaewikutele kuni wiiekümne sammu kaugusele liginesid, aga said suure kahjuga tagasi löödud. Heidagi mäel lõid meie wäed tõhwawa tulega türklased nende kaewikutest wälja ja sundisid neid weel rohkem lääne poole taganema. 14. junil tungis üks Türgi jalawäe polk ühes suurtükiwäega kaks korda Heidagi mäele ojapla kallale, aga pidi suure kahju saades taganema. Muial wäerinnal on seniiord muutuseta.

Mustamerel hulk purjekaid põhjalastud. Meie ettsalwemad juhtisid Turgi killaste lähedal kõwes purjekate salgaga kokku mis Konstantinopoli wiimiseks koopadega täidetud. Laewad lasti põhja, kuna laewamehed meie laewade pääle woeti ja Sewastopoli wiidi.

Prantsuse-Belgia piirilt.

Päewane ametlik teadaanne: (Paris, 16. junil). Arrasi pool püüdsid prantslased põhja pool Souchez ja Neuville. Meie jalawäe tegewus rubas meid Angres—Ablaini teel edasiminekuga. Argonni del, Bagatelli juures kestab ainult ja käsigranaatide wõitlus wahetpidamata edasi. Lõgetsidel õnnestus sakslastele meie eelwägede tormijooksuga üleskargedeil looopool Metzerali. Waastalöögiga wõtime kaotatud maatüki tagasi. Ülejäänud wäerinnaosadel on rahulik.

Italia-Austria piirilt.

Italia wäerinnal sõjategewus kaigus

Pääkorteri teadaanne 15. junil (Rom, 16. junil) Kogu wäerinnal et peetud tähtsamaid wõitlusi. Carnias laseb meie suurtükiwägi, mis kõrgele mäeharjale ülewiidud, hää eduga waenlase leeri Pal Picco'o teisel pool mäekuljel. Sõjawäljal kestawad halwad ilmad edasi. Waenlase lennumasinad on mõnikord tegewuses, kuid nad suudawad õige wähe kahju teha.

Merelt.

Gallipoli poolsaarel on sõjategewus seisus (Athen, 16. junil). Gallipoli poolsaarel on sõjawäed endistel seisukohtadel. Prantsuse suurtükiwägi pommitab hää eduga türklaste seisukohti.

Greeka laewad wiiwad Saksa-Türgi wägedele moona. (Athen, 14. junil). Suur Britannia saadikukoda kuulutas järgmise Inglise admirali telegrammi wälja: Ageamerel wiakse Saksa-Türgi sõjawäele moona Greeka laewadega. Seesugune erapooletuse põhjusmõttete wastu talitamine ei saa Greeka rahwast mitte karistuseta mööda minna ja toob enesega, kahtle aeta, kurbi ja rõõmuwaid tagajärgi ka neile Greeka kaupmeestele ja laewaomanikkudele kaasa, kes erapooletust peawad.

Liidulaewastiku admiral annab teada, et wealused paadid, mis Marmaramereas ristlewad, ka edaspidi igasuguse Türgi laewade liikumisele takistuseks saawad tegema. Liidulased wõtsid Italia laewalt Tripolist Saksa naisalakuulaja kinni, kes halestajade riides oli.

Kuidas asumaadel sõda peetakse. (Kairo, 15. junil). Reisijad, kes Ugandast tulnud, jutustawad, et inglaste sõjategewus Saksa Ida-Afrikas rahuloldawalt edeneb. Huwitaw on, reisijate tõendused järel, asumaade sõjapidamise wiis. On juhtumisi ettetulnud, kus mustanahaliste root Belgia ohwitseri juhatusel, teise mustanahaliste roodiga kokkupõrkas, kelle juhatajaks Saksa ohwitser. Läinud aegade eeskujul alustasid ohwitserid möögawõitlust, kuna soldatid päältwaatawad. Belglase lööksid mõniaeg tagasitõrjudes, tunneb sakslane wiimaks, et tema belglase üle wõitu ei saa. Äkilise liigutusega tõmbab sakslane rewolwri wälja, et wastast kuuliga teise ilma saata, kuid belglane on wastase kawaluse liigutust õigel ajal tähelepannud ja teeb otsekohe sedasama. Kuuldus kaks pauku . . . Belglane on õlast haawatud, kuna sakslane läbilastud südamega raskelt maha kukub. Selle järel annawad Saksa wäed ennast ilmsel armul alla. Reisijad jutustawad weel, et niisugusid juhtumisi on ette tulnud, kus kuningliku Afrika küttide kõik walgeid ohwitserid kaotades, mustal seersandi juhatusel sakslasi ärahäwitanud on.

Wäljamaalt.

Saksa sotsialistid nõuawad rahu. Rahukongres Rootsimaal. (Stokholm, 15. junil). Äsja tulnud Saksa sotsialistide häälekandja Vorwärtsi number isaldab manifesti, milles rahu nõutakse. Wabameelsed ajalehed awaldawad imestust, mispärast Saksa walitsus Vorwärts'iga nii karmilt ümber käib, seda enam, et selles lehes midagi muud pole ilmunud, kui see, mis juba mitmel korral sotsialistide poolt riigi- ja maapäewadel awalikult on üteldud. Ajalehed arwawad, et rahuaade Saksa rahwa keskel enam ja enam juuri ajab, ning warsti jõuab aeg kätte, kus sõjalärm enam rahuhäält ei jõua ära tummatada.

Warbergist teatatakse: ülerootsimaaline rahukongres telegrafeeris pääministrile ja soowitas ka edaspidi erapooletust pidada, kõige ässitawate elementide kihutustöö'st hoolimata. Kongreis leidis, et niisugune politikasiht Rootsimaale kõige tulusam. Kongressist wõtsid üle 200 mitmesuguse organisatsioni esitaja osa.

Rootsimaa astub ainult siis wälja, kui tema erapooletust rikutakse (Stokholm, 15. junil). Endine Rootsi minister Staaf pidas Lõuna-Rootsis kõne, milles ta selle pääle tähelepanemist juhtis, et Rootsimaa kunagi ei mõtle juhtumiste poliika teele astuda. Rootslased ei tohi kummagi sõdiwa liidu poole olla, aga need sõdijad, kes Rootsi huwisid rikuwad, wõiwad rootslasi oma waenlasteks teha. Rootsi rahwas wihkab sõda, aga jaab oma kohust täitma, kui isamaakaitsmiseks sõjariistad kätte tulewad wõtta. Meie — ütles Staaf — tagame sõda ainult sel juhtumisel, kui asi meie iseseiswuseste, meie kõrgemate elu-huwidesse hakkab puutuma, millegi muu pääks ei taha meie oma alamate elu ohwerdada.

Saksa wastus rahuldab Amerikat. (Washington, 15. junil) Riigi departemangu teadaannete järele saab Saksamaa wastus weealuse sõjapidamise küsimuse selgituseks küllalt rahuldaw olema.

Endine Mehiko president Huerta ja kindral Orosko wahi alla wõetud. Elpaso (Texas'is) teatatakse 15. junil, et Washingtonist saadud etteirjutuse põhjal kindralid Huerta ja Orosko wahi alla on wõetud. Neid süüdistatakse wandeseltsist osawõtmises, kelle eesmärk uus rewolutsion Mehikos. Suure summa pantraha wastu wabastati kindralid arestist.

Vorwärts ajutiselt kinni pandud. (Stokholm, 15. junil) Berlinist teatatakse, et ajaleht Vorwärts on mõneks ajaks kinni pandud.

Rooma paawst ja ajakirjanikud. (Rom, 15. junil). Corriere d'Italia trükkis oma weergukel paawsti sekretäri Gaspari teadaandmise ära, mis paawsti jutuajamise üle ajalehe Liberte toimetaja Latapi'ga lähemaid teateid toob. Gaspari toendab, et Latapi ütelused mitte tõega kokku ei käi. Paljudes kohtades on tema paawsti ütelust wõõriti mõistnud. Näit. pole paawst Belgia erapooletuse rikkumise asjas niisugust wastust annud, nagu Latapi seda ütleb. Gaspari lükkab ka need Latapi poolt awaldatud seletused ümber, mis paawst Watikani ja Italia walitsuse wahekorrast rääkinud. Paawst loeb Italia tegewust õigeks, kuid Püha Troon oleks paremaks tugenud, kui Italia walitsus Austria järeleandmisi tähele pannes, sõda mitte alganud poleks. Seda seletatakse ühelt poolt sellega, et paawst milgil kombel Europa tulekahju kaialitagunemist ei soowi ja Italiat sõjahädade eest hoida katsus. Teisest küljest on sõja läbi ka Püha Trooni seisukord wäga raskendatud. Mis Latania põhjalaitmisesse puutub, siis ütleb Gaspari: seisab paawst seda taga. Et paawst mitte küllalt selgeid wastusi pole annud, on sellest tulnud, et õige mitmesuguseid küsimusi on ette pandud. Lõpuks tähendas Gaspari, et paawst selle sõja jooksul enam ühtegi ajakirjanikku jutule ei wõta.

Bulgaria jaab Saksamaa kaudu sõjariistu (Kopenhagen, 14. jun.). Walismministerium sai telegrammi, et püssid, mis Lõuna-Saksamaa kaudu Bulgariasse saadetud, arwatawasti kohale on jõudnud.

Austria-Saksa jõudude ümberpaigutused. Helwetsia allikatest teatatakse, et 7 Saksa diwisjoni tahemal ojal Italia wäerinnale saadetakse. Pragu on Wenemaa wastu 55 Saksa diwisjoni. Kuni wiimase ajani ulatas Saksa-Austria diwisjonide arw Wene wäerinnal 60 pääle: kuid Italia walјaastumise puhul pidi Austria osa oma sõjawäge lõunapoolse naabri wastu wiima. Austria sõjawangid tõendawad, et Italia wäerinnale 30.000 Saksa sõjameest on jõudnud. B. Wed.

Taanimaa erapooletuse rikkumine Saksamaa poolt. Need Taani maaomanikud, kellemaad mõlemil pool Saksa piiri on, ei tahtnud Saksa wäesse astuda. Laupäewa õöl tungisid sakslased Taani pinnale ja konfiskeerisid nendele kohtades kõik loomad. Taani lehed nõuawad walitsuselt selle erapooletuse rikkumise ja wägiwalla tarwitamise puhul abinõude tarwitusele wõtmist.

N. Wr.

Sõja-tarbeainete wabrikutele Italias on walitsuse poolt kask antud öö kui päewad tööd teha.

Wilhelm lahinguwäljal. Saksa lehed teatawad, et Saksa keiser Wilhelm neil päewil läänewäerinnal ühel werisel lahinguwäljal käis. Surnukehad lamasid koristamata. Keiser kes nagu sügawast ärewusest tabatud, langes põlwili ja hakkas palwetama. Siis tõusis ta üles ja joidstas — Ma ei tahtnud seda koledust, mitte mina ei ole sõda algatanud. B. Wed.

Saksa kihutustöö Rootsis.

Wiimane Westminster Gazette kirjutab Saksa kihutustööst erapooletutes riikides, iseäranis Rootsis ja tähendab, et weel kunagi enne pole kihutustööd sarnase energiaga aetud, kui praegu.

Muu seas katsuwad sakslased rootslasi kaunis meelitawa lubamisega enese poole tõmmata: nad tõendawad, et kui Rootsimaa wälja astub, siis saab Soomemaa Wenemaa käest ära wõetud ja iseseiswus antud, muidugi, walitsejaks oleks mõni Saksa prints. Kui sarnane waherik siis Wene...

Kirjad põllumehele.

Marjapõõsaste jahukaste tõbi.

Juba mõnda aastat kannatab meie kodumaa aiaasjandus Amerikast sisseweetud tikerpuu ja sõstra jahukaste haiguse all. Nii mõnigi põllumees ja aednik, kes selle taudi wastu kohaseid abinõusid tarwitusele ei teadnud wõtta, on lihtsalt oma haiged marjapõõsad maha raiunud ja ärapõletanud, et külgehakkawale haigusele piiri panna. Kuid igakord ei aita ka see kõige wiimane abinõu mitte. Selleti hoolimata, et haiged põõsad tule läbi ärahäwitati, jääwad terwed põõsad pärast ometi niisama haigeks ja terwe maa wõib niiwiisi wäga suurt kahju saada.

Jahukaste ehk marjasurm on iseäraliste pisielukate wõi seenekeste läbi tekitatud haigus. Marjapõõsaste lehteminekul ja õitsemise ajal ei ole teda palja silmaga nähagi. Niipea kui marjad ernetera suuruseks saawad, tuleb haigus nähtawale. Esiotsa on marja pääl üksikud walged täpid, nagu oleks keegi jahu põõsakse wiianud. Juba teisel päewal on seesama mari luniwalge, nagu jahu sisse kastetud ja igapäewaga muutub see walgekord paksemaks, kuni wiimaks mari nii wäljanäeb, nagu oleks ta walge puuwilla ehk wildiga üle tõmmatud. — Mida peenem ja maitsewam marjasort, seda kergemini jääb ta jahukaste all kannatama ja kõige suurem ja hädaohtlikum on ta Inglise sorti tikerpuudele. Sõstrad kannatawad wähem selle all. Kui tikerpuud juba täiesti selle haiguse wõimu all nii hästi kui kadunud on, hakkab haigus ka sõstrate külge. Ka siin langewad õrnemad ja magusamad sordid ennem marjataudi ohwriks.

Selle taudi arstimine on õige keeruline ja tülikas ning nõuab abinõult ja põllumehelt õige suurt kooli ja kannatust, enne kui temast wõitu saadakse. On ju niisuguseid aineid küllalt olemas, millega see taud üheksorraga wõiks ära kaotada, kuid sellega ühtlasi häwitaksime ka marjapõõsad ära. Sellepärast tuleb süstemaatiliselt ja kannatlikult wõidelda.

Kui meil teada on, et ennem seda haigust wiljapõõsastes enese aias ehk naabruses wähemal ehk suuremal arwul olemas on olnud, siis hakkame juba kewade, niipea kui lumi on läinud, arstimisega pääle. Enne lehteminekut on wõimalik kõwemaid rohtusid tarwitada, lehed ja õied ei kannata igasuguste wedelikkude ja pulbrite tarwitamisi mitte ära, kuna puukoor selle all kas mitte sugugi ehk õige wähe kannatab.

Põllu- ja aiatöökoolides ja teistel eriharidusle kursustes on tikerpuu ja sõstra jahukaste wastu järgmisi abinõusid hää tagajärjega tarwitusele wõetud: Kohe pääle lumeminekut pritsiti tikerpuu põõsad wedelikuga, ile kuhu 14 solotnikku polisulfidi ja 14 sol. wasewitrioli ühe pange wee sees ülessulatati. Järgmisel nädalal tarwitati nõrgemat wedelikku, kuhu 12 sol. polisulfidi ja ainult 6 sol. wasewitrioli pange wee kohta wõeti. Seda pritsimist korrati igal nädalal, nii et järgmisel nädalal polisulfidi arwu 2 solotniku wõrra wähendati, kuna wasewitrioli arw 6 sol. pääle pärast esimest pritsimist muutmataks jäi. See abinõu on ka siis taudile mõjunud, kui haigus juba küljes oli, kuid marjad, mis terweks said, kaalusid wähem kui terwed marjad.

Aia- ja põllutöökoolides on ka weel palju teisi abinõusid tarwitatud, millebei hääd tagajärjed olid, näituseks weewli maksa (серная печень = Schwefelleber) 14 sol. ja wasewitrioli 14 sol., mille arwu järgnewatel nädalatel niisama wähendati ehk nõrgemaks tehti, nagu polisulfidi ja wasewitrioli juures. Siis weel mitmesuguseid muid abinõusid, nagu Bordoo wedelikku, Eckert-Wermoreli- ja Nenommee pulbrisid, asurini, formalini jne. õige lahjendatud olekus; kuid need on ometi ainult abinõud, millega õpetatud põllutteadlased, keemiatundiad ja wilunud erikoolide õpetajad hakkama saawad, kuna liht põllumees ehk aednik nende tarwitamisel eksida ja enesele kahju teha wõib, kui sarnaste ainetega arstima hakkab. Pääle selle on neid aineid üksnes rohukauplustest ja aptekidest saada, mis tänawu sõja tõttu osalt kaks korda kallimad on, kui endistel aastatel.

Tegelise põllumehe ja aedniku ülem siht on oma tööst niipalju kasu saada, kui wõimalik ja sellep. peab tema ka wiljapõõsaste arstimiseks niisugused abinõud walima, mis odawad, kergesti kättesaadawad ja kahjuta ained on. Ka niisuguseid on olemas. Näituseks tuhk ja wärske lubi on ilmsüüta ained, millega jahukastet kaotada saab, kui sellega wara kewadel, nii pea kui lumeminek algab, arstima hakatakse ja järjekindlalt — wähemalt ükskord nädalas kuni marjadeni — korratakse. Mõlemaid, nii hästi lupja kui tuhka, wõib pulbrina enne märjaks pritsitud põõsale pääle raputada (tolmutada) ehk jälle wee sees lulatatult lubja piimana ehk tuhalehelisena pääle pritsida. Need abinõud on ühtlasi põõsastele wäetiseks ja kaitsewad ka teiste põõsaste waenlaste, nagu usside ja putukate eest.

Kui leht juba suur on ja marjade pääl haigusemärkisid näha, siis wõib weewlilubja wedelikku õige lahjendatult marjade pritsimiseks tarwitada. See wedelik on weewlist ja lubjast keemialisel teel walmistatud, mida meie kodumaa keemia, tehnika ja seebiwabrik „Kosmos" Wõru linnas walmistab. See wedelik on odaw. Jarjewis maksab selle nael 12 kop. ja Wõrus wabrikust ostes wõib ehk weel odawamgi olla.

Ühe naela weewlilubja wedeliku kohta wõib 15 toopi ehk pisut rohkem wett wõtta, tublisti segada ja siis marjapõõsastele, kus jahukaste külles, pritsida. Et wedelikku mitte asjata raisata, tõstetagu põõsaste oksad, kus haiged marjad all pool ripnewad, üles ja juhitagu pritsist tulew wedeliku uduwihm nõnda, et marjad läbi ja läbi märjaks saawad ja lehtedele wähem rohtu külge puutub.

Sarnasel wiisil pritsitagu kaks korda nädalas haiged põõsad läbi ja haigus kaob ning marjad päästetakse katku käest. Muidugi teada, et pritsimisel ainult siis õige mõju on, kui wedelik haigele marjale külge puutub. Hoitagu põõsad paraja harwad ja umbrohust puhtad. Hästi rawitsetud ja wäetatud põõsastele ei hakka haigus millaski nii ruttu külge kui lahjaksjäänud sõõdi ja umbrohu sees kaswawatele põõsastele.

Tuleb tähendada, et weewlilubja wedelik ka teistele wiljapuu ja põõsaste waenlastele, nagu lehetäidele, ussidele, kirpudele, liblikumunadele, tõukudele jne mõjuw häwitamise abinõu on.

Tehku põllumehed ja aednikud nende tähendatud abinõudega jahukaste wastu wõitlemiseks katseid ja nad leiawad, et neil hääd tagajärjed on. Kui keegi ametiwend weel paremaid, mõjuwamaid ja odawamaid abinõusid teab, mida ta ise järelkatsunud, seda tänulikumad oleme temale nende näpunäidete eest, kui ta neid ajalehtedes kõikidele aiapidajatele awaldab. Aednik C. E.

maa ja Rootsi wahel [illegible], et [illegible] Wenemaad tarwis karta. Juure [illegible] Rootsi ajakirjanduse ärewuse ja kihutustöö pääle kaunis skeptiliselt waadata, kuna kõik see tõepoolest ainult sakste töö on.

Sven Hedinil on ka omo [illegible] pooldaja, [illegible] — Adrien Molin, ajakirja Det nya Sverige toimetaja, kes arwatawasti [illegible] Rootsi rahwale [illegible] katsub teha, [illegible].

Tema arwates [illegible] Rootsimaa [illegible] erapooletuse läbi, kuna Wenemaa [illegible]. Wenemaa [illegible] Rootsimaa [illegible] Wenemaa [illegible]. Need olla [illegible], kes tõendawad, et Rootsimaa [illegible] Saksamaa kaubandus [illegible] Rootsimaa Wenemaal [illegible].

Lõpuks [illegible] Sven Hedini [illegible] Rootsimaa oma erapooletusega midagi [illegible] Poliitikast jääks [illegible] Saksa [illegible].

[illegible]

Retschavin [illegible], nagu [illegible] Wene [illegible] Rootsi [illegible] andnud [illegible] kohta [illegible] et Rootsimaa juba [illegible] kaubandus [illegible] Rootsi kaubanduse [illegible]. See ongi [illegible] kuna [illegible] Saksa agentide [illegible]. Rootsi [illegible] Wene [illegible] on kõik [illegible] põhjendamata.

Wenemaalt.

Jaapani-Wene sõjas surmasaanud sõja meeste laste eest hoolitsewa Aleksejewi pääkomitee [illegible] Sinkevitsh [illegible] komitee [illegible] kõrgem [illegible].

[illegible] sõja [illegible] tõuseb.

Soomimaa [illegible]. [illegible] pleiter [illegible] päälinna Ostro[illegible] ultsehoidja.

Selle [illegible] Anisell [illegible] ultsehoidja [illegible] kupongeid, nagu [illegible] mida ei tahtnud, [illegible] 2 rbl. [illegible].

[illegible] kaasomanik [illegible] 20,000 rbl. [illegible].

Päewauudised.

Sõjaminister Suhomlinow ametist wabastatud ja sõjaministeriumi juhatajaks kindral Poliwanow nimetatud.

Riiginõukogu liig. kindral-adjutant Suhomlinow wabastatakse oma palwe [illegible] sõjaministri ametist, kuspuures ta riiginõukogu liikmeks ja kindral-adjutandi [illegible] edasi jääb.

Kõigekõrgemalt poolt on jalawäekindralil Poliwanowil lastud sõjaministeriumi juhatajaks olla, kuspuures ta riiginõukogu liikmeks edasi jääb. Pta.

Sõjaministri abi riiginõukogu liige kindral Wernander wabastatakse [illegible] sõjaministri abi kohalt [illegible] riiginõukogu liikmeks edasi jääb. [illegible]

Sundusliit määrus [illegible] põhjal Eesti ja Liiwimaal [illegible] linn ja maakonds [illegible] keelatud oli, on muudetud.

Laenuasutuste kohta wäljaantud uus tööstusemaksu seadus ei käi mitte waikeluenasutuste kohta. Wäikelaenu [illegible], et uute maksude [illegible] järele laenuasutuste [illegible] ja kes [illegible] maksab, kolmandosa [illegible] laenuasutuste kohta maksa ei [illegible].

Awaldati Kõigekõrgem käsukiri [illegible] lühikeseajaliste wõlakohustuste [illegible] kohta Londoni rahaturul [illegible]. Pta.

Uus 1 [illegible] miljardiline riigi [illegible]. [illegible] Ren tõutel, [illegible] meie raha [illegible] järel lähemas tulewikus [illegible] miljardi rublaline laenu teha, [illegible] tähtajaliste wõlatähtede [illegible].

Riigiwolikogu kokkukutsumisest [illegible] ned rahwasaadikud, nagu [illegible] kes [illegible], et see arwatawasti juba 19. juulil sünnib, igatahes aga mitte hiljem, kui 1. aug. Wäga wõimalik, et ainult lühemaks ajaks kokku kutsutakse.

Riigiwolikogu [illegible] A l e k s e j e n k o olewat Petrogradi kutsutud. See kutsumine seisab arwatawasti tema kõrgema koha pääle nimetamise küsimusega ühenduses. Aleksejenko tuttawad teawad kindlasti tõendada, et ta hädise terwise pärast ühegi [illegible] tikkat kohta wastu wõtma ei saa.

Wõitlus lämmastawate gaasiide wastu. Punase-Risti wolinik Gutsjko [illegible] Punase Risti päävalitsusele lämmastawate gaasiide wastu wõitlemise abinõude tarwitusele wõtmise üle aru, milles öeldakse, et kaitseabinõud (näokatted) kihwtiste gaasiide [illegible] wasti mõjunud. Pta.

Millal lõpeb sõda? Selle küsimuse pääle wastab Inglise wägede ülemjuhataja French, et sõda ainult [illegible] kui liidulased sõjamoona [illegible] wastasest üle [illegible].

Ersatsiide ja sõjameeste laste koolraha. [illegible] teada, et [illegible] 1914. a. wäljaantud määrus sõjameeste laste õpperahast [illegible] nende lapsed mitte [illegible] eraõpetuse [illegible] sõjameeste laste [illegible] kuna [illegible]. Maksuwabastamise [illegible].

Lätimaalt.

Riia elu.

Suur kesmide ärt on [illegible]

[illegible]

Wangide juatmine [illegible]

[illegible]

Saksa [illegible] [illegible]

[illegible]

Elu Windawis.

[illegible] tuhanded [illegible] margas [illegible] linnast lahkuda [illegible] elanikku [illegible] töiad [illegible] Riiga.

Saksvlased Baltimaal.

[illegible] päewade jooksul [illegible] jaanud [illegible]. Wenta jõest ülelaskmise katsed on wastasel [illegible] lõinud. [illegible] juures mitte [illegible] ja ainult [illegible] kaotustega tõrjutud.

[illegible] katsel ülesaamine [illegible] kanda [illegible] wälja, et [illegible] wäeosa [illegible] Wenta jõe olid [illegible] taganeda [illegible] Saksa [illegible] wägede [illegible] Lahing oli [illegible], aga [illegible] Wastane jättis hulga [illegible] maha, kuna Wenta wesi mõneks ajaks punaseks muutus. Järgmisel ööl katsus wastane jälle üle jõe tulla, kuid löödi tagasi.

Saksa kolonistid annawad [illegible] igal pool tunda. [illegible] Hasenpoti maakonnas [illegible] külasse, et teada saada, kas sakslasi [illegible] on nähtud. Küla elanikud, Saksa kolonistid, teatasid kindlasti, et edasi wõib minna, sest sakslasi ümbruses mitte ei ole. Waewalt said meie mehed külast wälja, kui waenlase jalgrattameeste ägeda tule alla sattusid. Et waenlase jõud suurem oli, pidid meie omad taganema. Kolonistid, kes waleteateid andsid, on kinni wõetud ja langewad teenitud karistuse alla.

Mõni päew pääle seda oli tähendatud küla juures lahing, kus jalgrattameeste wäesalk ära hääwitati. Arawõetud jalgrattad, nende hulgas üks naisterahwa, kandsid Hasenpoti maakonna numbrid ja ühe Libawi äri märkisid. Üks surmasaanud jalgrattameestest on tunnistuste järele otsustades Mira koloniist.

Et wastasel Hasenpoti pirkonnas üle Wenta tulemine wõimatu on, liigub ta pahemat kallast [illegible] Hasenpoti poole, kus ta juba [illegible] ja [illegible] on jõudnud. [illegible] juures ületulemise nõu on ta jätnud, küll aga kirikutorni waatepunkti aletanud. Lindums.

Kohalik elu.

Eeslinnade ühendamise asjus.

Nagu wõistawalt poolt kuuleme, on kõik kirjawahetus meie eeslinnade ühendamise asjus Riiast [illegible] saadetud. Liiwimaa kubermangu linnaasjade komisjoni otsus on ü h i n e m i s e poolt. Häältamisel on ainult wäike osa häälte [illegible] 3 sakslast Riia linnapää Bulmerinc[illegible] wastu olnud, kes ka oma isearwamise ministeeriumi saanud. Nagu teada, on aga ministeeriumi täitsa ühendamise poolt; asi tuleb sääl lähemal ajal otsustamisele.

Liiwimaa maanteede liikreis korraseadmisels on [illegible] kõik wäljaantud. Need kes käiu täitmata jätmises süüdlased leitakse olewat, langewad walju trahwi alla. — Juba on [illegible] kubermanguwalitsuse wanem teede-insener meie linna jõudnud, et siinsete rewideerimist ette wõtta.

Jaanitulede põletamine ja tulewärkide korraldamine oli [illegible] 23 juuni j. o. jaanilaupäewal Riia teedede kuulutuse järele sellekohase kohustawa määruse põhjal keelatud. Arwatawasti on see määrus ka meie linna ja maakonna kohta maksew.

Korporatsioonidel märwid keelatud. Meie [illegible] ja Riia polütehnikumi üliõpilastel on [illegible] Kurlowi [illegible] määrusega [illegible] k o r p o r a t s i o o n i - m ä r k i d e kandmine kuni sõjaseaduse kestwuseni ära k e e l a t u d. Selle kindralleitnandi määruse wastu eksijaid karistatakse administratiiwselt rahatrahwiga [illegible] rbl. ehk wangistusega kuni 3 kuuni.

S e m i n a r i s t i d e [illegible] kohta [illegible] tega ühes seminaride õpetajatega on nende päewade [illegible] koolide rektoritele hariduseministeeriumist [illegible].

[illegible] h a a w a t a t u [illegible] ainult mõned kergemad haiged [illegible]. Lõunawu suwel haigete wastuwõtmist [illegible] ei lõpetatakse, waid wõetakse neid [illegible] wahearg wastu.

Pääleqema wõiduloosi [illegible] wäljaande pileti [illegible] kohalikult rentejst lõppes kolmap. lõunal [illegible] meie rentejst natuke [illegible] 10000 rubla eest müüdud. — Loosimine algab [illegible] 20. juuni.

[illegible] w ä l j a a n d e piletite pääle [illegible] tabel on nüüd Walitsuse Teataja [illegible] ametlikult awaldatud ja wõitude [illegible] seega awatud. Et waremalt ajalehtedes [illegible] wõidupiletite numbrid eraleated [illegible] nende [illegible] siis [illegible] sellepärast on [illegible] omaniku oma piletite numbrid [illegible] ametlikust tabelist järelwaatama. Lähemal [illegible] wõitude numbrid raamatutena 5 ko. [illegible] wõitnud piletite numbrite tabelis [illegible] kõigis kohtades, kust piletid müüdi, wälja.

Raha hoiule wäljawõtmine on wiimastel [illegible] mõnel [illegible] kohalikes rahaasutustes tunu kaunis [illegible]. Ikka ja ikka ei taha inimesed sellest arulaada, et kõige kindlamaks raha hoiukohaks rahaasutused on, kus [illegible] kõige hoolsamal korral [illegible] puutumata jääb. Ja wiimaste päewade sõjategewus peaks meid ka täiesti juba rahuldama, sest waenlast ei lase Baltimere ääres enam sammugi edasitungida, waid isegi nende taganemine on alganud.

Üsna naljakas on päälinna rahaasutusi meie omadega wõrrelda, kus hoiule toodawad rahasummad [illegible] ja [illegible] kaswawad. Tegewus [illegible] 5 pankades on mitmekordseks kaswanud [illegible] wõetakse wahetpidamata juure. Ka mitmed uued rahaasutused on paari wiimase kuu jooksul awatud.

See on ka arusaadaw. Sõttaminejad ei wõi oma perekondade ja omakste eest paremini hoolitseda kui seega, et kõik enese waranduse rahaasutusesse koondawad, kus see kõige kindlam ja kust [illegible] korralikult ja [illegible] mööda raha wälja antakse.

Awalik üleskutse metslindude kaitseks. Iga aasta [illegible] sajad [illegible] inimeste poolt tuhanded noored [illegible] ja weelinnud, iseäranis partide pojad seaduse[illegible] läbi ära. Kõige rohkem on kaebtusi weelindudest lodumaanurkadest kuuldud ja nimelt Peipsi, Wõrtsjärwe ja Ulila [illegible] ümbrusest, et sääl pahad inimesed [illegible] linnupoegi wõrkudega kinni püüawad, nõnda terwed [illegible] pesakonnad, enne [illegible] kui nad lennata saawad, ära häwitawad. See on mõtlemata häwitus ja ühtlasi k a u s a s e a d u s e w a s t a n e tegu, mille eest süüdlasi walu karistus ootab.

Siin peab seltskond lindude kaitseks kaasa aitama, et süüdlased seaduslikult karistatud saaks. Seda wõib kohaliku politseikorraniku kaudu toimetada, ehk sellest kohaliku [illegible] Wibuanele, Jurjewis, teatada. Wibuane.

Poisike kadunud. Eila kella 12 aegu kadus Wenepõrbide juure 6 a. poisike Johannes Toom ära. Poisil oli: peas unine rattajõidu müts, seljas hallist Rootsi riidest pluuse, jalas muitsas pruunid püksid, mustad sukad ja noorilega saapad. Kes poisikest näewad, palutakse sellest kohaliku salapolitseile teatada.

Wiljandi.

Põllu- ja käsitöönäituse ärapidamiseks 5.—7. s e p t. on Wiljandi E. Põllum. Seltsile luba tulnud.

Põllumajanduse tarbeainete wee jaoks r a u d t e e d e l a l a n d a t u d t a r i i f i j ä r e l e (1915. a. tarif № 60) on sellekohased tunnistused Wilj. E. Põllumeeste Seltsile kätte jõudnud soowijatele wäljaandmiseks. Alandatud tariifi alla käiwad seemned, kartulid, suguloomad, põllurammu ained, sawitorud jne.

Eesti sõjamehed.

Pääistaabi poolt awaldatud nimekirjas leiduwad järgmised nimed:

L a n g e n u d: lipn. M i k r i n, Iwan Aleksei p.

H a a w a t u d: lipn. W e r t a n, Aleks. Wassilii p., lipn. G o l e g a, Theodor Sergei p., leit. M e d e r, Boris Edmundi p.; lipn. T i d e, Iwan Gottliebi p.; alamleit. B o g e l n, Robert Aleks. p.

P õ r u t a t u d: lipn. Bekker, Ignatius Silwester p., lipn. K r a s i, Iwan Andrese p.

J ä l j e t a k a d u n u d: lipn. L i k e n b e r g, Woldemar Aleks. p.

Haawatud ja surma saanud eestlased 20. mail — 6. junini: Haawatud: Ferdinand Kaiak, naisemees, N. Siik, Jaan Käis, kõik Wõrumaalt. Surma saanud: Eduard Blangi, Sõmerpalust, Wõru k. Lamberg Wassieltimast Wõru k. K. J-s.

Tuhat terwit kaugele kodumaale ja „h ä ä d j a a n i p ä e w a".

Oleme terwed ehk küll 6 kuud sõjaelu olemegi elanud. Soowime ka siit kaugelt kodumaa neiudele õitsewat õnne: Rud. Leht, J. Pollak, K. Pallo, K. Werrew, Alfred Hütt, Ernst Podeson, Wõrumaalt. Eduard Koll, Mihkel Lunts, Eestimaalt. Teiste nimel

Artur J ä n e s, Wõrumaalt.

Terwit saadawad: Jaan Jürk, Taaramaalt. Eduard Lemberg, August Bibiak. Peeter Kõll, August Lera, Karl Pari.

Adres: Въ дѣйств. арм. 302. Суражскій полкъ 4. рота 1. взводъ.

„1000" terwit sõjawäljalt ütleme kõigile sõpradele ja tuttawatele neidudele, soowides O t t a ja Karl K u t t s o w. Adr. Въ дѣйствующую армію 8-ой пѣх. Эстляндскій полкъ, музыкантскую команду.

Meie sõjawangide elust Austrias tuleb kaunis wähe teateid. Wangide enese kirjadest wõib aga wälja lugeda, et ta mitte hullem ei ole. Nii kirjutab üks sõjawangidest koolõpetaja Jaan Mängel Wändrast küll, et ta terwe olewat ja et tal aega ei olewat igawust tunda, sest et ta alati kas lugemise ehk malemanguga aega wiitwat ja kõik kirjad korralikult kätte jaawat. Kuid mitut kirja kokku wõttes tuleb tunnistada, et enteks kirjad õige aeglaselt pärale jõuawad (kuni 19 päewa teel), et nad külalt pikad ei tohtiwat olla, sest see pikendawat tsenseerimist ja nii tulewat pikad kirjad palju hiljem kätte. Ühes kirjas oli muu seas tähendatud, et kirjutaja ainult ühe kirja nädalas saawat ja nimelt selles mõttes, et enam temale kätte ei anta. Kirjad pidawat kas Wene ehk Saksa keeles olema. Ka raha läheb pärale, kuid nõutakse wäikeste summade saatmist.

Nii siis peaks Austria sõjawangidele wõimalikult postkaartidel kirjutama ja, muidugi, Wene keeles. Paljude koolõpetajate adres, kes Austria wangi sattunud, on järgmine:

Австрія. Военнопленному. Österreich. Ung. Wegscheit. Kriegsgefangenenlager. Gruppe B. Intelligentsbarake. —ek—

Tarwilist tunnistust annab Seltsi kirjatoimetaja wälja. A.

Kaubatarwitajate- Ühisuse aastakoosolek oli 14. juniks kokkukutsutud. Koos oli 235 liikmest ainult 20, seega otsusewõimetu kogu, nii et koosolek 21. juni pääle tuli edasi lükata. Teatawasti tuli ühisuses juur, mitmetuhandeline puudujääk awalikuks, nii et ühisus oma äri lõpetas. Suurt iiklist kahju kartes jätawad liikmed koosolekule tulemata, nagu päästaks see neid kahjust, kuna nad koosolekule ilmudes wast aitaks süüdlased awalikuks teha ja seega süüta kahjukandmisest endid ja teisi wabastaks, milleks kõige paremad põhjused olemas on.

Wene Seltskondlise Ühisuse u u s s e l t s i m a j a, mille ehitusega alles hiljuti alati, on juba walmissaamas. Sisemised ehitusetööd on praegu käsil.

Ilmad olid siis, kui kirjasaatjatel ja toimetajal —nil Eesti „wanema päewalehe" P. teeus nad õige lootust äratawad pidid olema, põllumeestel ihulikult ja hingeliselt kananaha seiga ajanud. Kasukas oli juni alguses weel igapäewane maamehe kaaslane. Alles püärivaew tõi muutust. Ilmad muutusid päewa soojaks, kuid mis alles jäid, need on ö ö k ü l m a d. Mitu hommikut on h a l l a maas olnud ja ennast õrnematele taimedele tunda annud.

Paulase kiriku abiõpetaja ametisse-õnnistamine. Pühapäewal, 14. junil õnnistati Wiljandi maakirikus õpetaja-ameti kandidat Edgar H a s s m a n n kohaliku maakonna abiõpetajaks. Õnnistamist toimetasid praost M. Jürmann, õpetajad J. Latik ja E. v. Midd[illegible]. Skl.

Noored 1916. aasta nekrutid saadeti laupäewal, 13. junil enne lõunat meie linnast ära. Noori isamaakaitsjaid saatma oli palju rahwast ilmunud.

Pärnu.

Waldhofi wabriku direktor, insener Georg Rosmann on wäljasaadetud, kuna tal neis kubermangudes elamine, kus sõjaseadus maksew keelatud on.

M a a k o n n a P u n a s e - R i s t i komitee kassasse on mainu jooksul raha sisse tulnud 1174 rbl. 37 kop. Waremalt 7508 rbl. 41 kop. Summa 8682 rbl. 78 kop.

W a l d h o f i w a b r i k u s t. Walitsuse poolt on Waldhofi wabriku inspektoriks Pärnu maksuinspektor Hahr nimetatud. P.Pw.

K e i s e r l i k u K õ r g u s e S u u r w ü r s t i n n a Tatjana Nikolajewna Komitee hääks on Pärnu maakonnas ligi 4000 rbl. korjandustega sisse tulnud.

S õ j a w ä e l e k a r i l o o m a d e wõtmine algas meie linnas 12. junil ja lõppes 14. junil. Wõetawad loomad arwati wäärtuse järele 5 jakku ja makseti hind ka sellsamal wõetawal päewal wälja.

P õ l l u - j a k ä s i t ö ö n ä i t u s e luba on Pärnu maakonna põllumeesteseltsidele antud, mida nad 29—31. augustil Pärnu linnas wõiksid ära pidada. Praeguste aegade mõjul jääb näitus käesolewal aastal pidamata.

S a k s a k e e l e r ä ä k i m i s e p ä r a s t on meie linnas keegi Karl Knoch mitmel korral karistatud. Nüüd mõisteti jälle 18 rbl. ehk 4 päewa aresti, et ta isikut sõimanud, kes julgenud talle hoiatust teha, et mitte Saksa keelt rääkida. —nn.

Koolilaste wäljasõidust wõetı 14. skp. õige elawalt osa. Suuremaks rahwa kokkutõmbeks oli sääl kroonu muusikakoor kui ka Keiserkoja tallmeistri P. W. Rodsjanko ühes oma kaaslastega pidul wiibimine. Metsas söödi, joodi, lauldi ja tantsiti.

Suhkru-näljg on meie linnas õige tuntaw. Wiimastel päewadel oli suhkur üsna otsas; nüüd saadi teda jälle, aga üle kahe naela teda ühe isikule ei müüdo.

Waldhofi wabrik jääb mõneks ajaks p u h k u s e l e. Tööliste on kõigile üles öeldud ja makstakse teenitud, kui ka ühe kuu palk ette wälja.

M e i e l i n n a „k a d a k a t e l" on moodusks saanud uulitsatel õige kõwasti Wene keelt rääkida, aga linnast wäljas räägitakse ka tasakesi Eesti keelt, kuid Saksa keel jääb neile ikkagi pääkeeleks ja wiimast kuuldub üsna iga uulitsa pääl, ehk see küll tasamini, kui ka salaja sünnib.

„Endla" näitleseltskond olla üsna täberas seisukorras, ei saada sedagi pisikest kätte, mis tubatud olla.

Wärskeid räimi tuleb ikkagi weel rohkesti müügile, kuid hinnad ei alane, waid kerkiwad weel. Makstakse 1 rubla pange eest. Nii rohket räimesaaki ei mäleta inimesed.

L i i w i m a a k u b e r n e r on k a r i s t a n u d joobnus olekus uulitsal olemise pärast A. Kleini, R. Wirusoni, K. Simsoni 25 rubla trahwi ehk 7-päewaks wangi. J. Naabeli 50 rbl. trahwi ehk 2 nädalaks wangi. J. ja L. Wessikut kodudõlle müümise pärast 300 rbl. trahwi ehk üheks kuuks wangi. — nn.

Reiu mõisa piimamehe tapmise kohalt eemal, teel leiti juba 1. junil, kuritööpäewal, 1 werine haamer. Järgmisel päewal leiti tapmisekoha ligidelt weel 1 werine haamer. Sellest selgus, et mõrtsukaid 2 on olnud. Neid hakati hoolega otsima ja saadigi pea jälgile. Esimene nendest on Taali wallast pärit, Toris elaw Jaan T õ n t s ja teine Anton P e t e r s o n, ka Torist. Haamrid on Tõntsi ja Petersoni omad. Hoolsal läbiotsimisel, mida kordnik Lilienthal toimetas, leiti Petersoni juurest pööningult 20 rubla paberiraha, mis moodilehtedest wälja lõigatud piltide sisse mässitud ja katusesindli laastude alla ära oli peidetud. Moelehed leiti Petersoni korterist. Kurjategijad salgasid alguses oma süüdi, kuid hiljem, kui nad nägid, et asjaolu täitsa selge on, tunnistasid n d mõlemad ennast süüdlasteks ja rääkisid, et neid selleks Reiu mõisa endine sulane on kihutanud, kes teadnud, millas piimamees J. Must raha saab jne. Ära on nad röövinud 40 rubla raha ja uuri. Kurjategijad istuwad praegu kinni. P. P. w.

P u u d e s t g a a s i w a l m i s t a m i n e. Meil walmistatakse Pärnus Eibudse leiwawabrikus puudest gaasi. Selleks wõetakse õige odawaid pinnapuid (wõib ka puuoksi ja koori tarwitada), mis õige lühikesteks lõigatakse ja ära põletatakse, puhastamisemasinast läbilastakse ja gaasi walmistatakse. Gaas tulla selle läbi kõigest umbes 1/3 endisest antratsiidi ja kiwisöe küttest maksma. Nendest samadest puudest saab ka hää hulk tõrwa, mida siin 160 kop. puud ära müüakse.

Wändras walmistatawat juba waremalt puudest gaasi. P. Pw.

Wõru.

Elu tarbeainete hindade ülemäär on t e r w e W õ r u m a a k o n n a t a r w i s j u n i j a j u l i kuude kohta Liiwi kubernerist 11. junil järgmises kõrguses kindla'ks määratud: rukkid teras 170 k. ja jahus 180 kop. puud, odrad teras 180 kop. ja kaerad 2 rbl. puud; keedusool 1 rbl. ja peensuhkur 680 kop. puud; päässuhkur 22 kop. ja saetud suhkur 23 kop. nael; tikupakk (10 toosi) 20 kop., petroleumi tuub waadi wiisi 240 k. ja nael 7 kop. Kõrgema hinna nõudjaid karistatakse kuni 3000 rbl. rahatrahwiga wõi 3-kuulise türmis istumisega.

Tallinn.

Ülesandmiste wastuwõtmine Eesti näitusele on alganud. Huwitus tänawuse näituse wastu seltskonnas on tõusnud. Pühapäewal tehti näituse-äraandmise otsus, esmaspäewal käisid juba mitmed wäljapanna soowijad seltsi kantseleis teateid saamas ja asju ülesskirjutamas.

Mis Wetihernete Wremja Tallinnast tunleb? W. Wr. kirjutatakse Tallinnast, et kõiki elanikka mingisugune saladuslik ehitus wäga huwitab, mis ühe parmi maa pääl Wismari uul., talurahwa panga ligidal, kõrwas. Läinud aastatel oli see plats karjamaaks, kuid nüüd on juba kolmas kuu, kui sääl ehitus käimas. Plats on rohust sootuks puhtaks tehtud, kuid mis sääl tehakse, on wõõraste silmade eest warjule pandud. Ainult see on silmapaistew, et ehitusplatsile wäga palju tsementi weetakse.

Baltimaa maaomanikud, kes eane ioda iootuiwotamisega kõwasti ametis, maapinda palju lubjakorraga kattes, teewad ka Tallinnas tühjadele kohtadele sarnaseid kõwendatud platsisid tennise, kroketi ja muu mängude otstarbeteks. Sakslased teewad tööd põhjalikult, kuid .... kahtlane, jälegi uus koll.

Walk.

Wiina ja teiste sarnaseid wedelikka on meil alati rohkel arwul saada ja kuigi juhtub, et mõni äriajaja lõksu langeb, nagu neil päewil „kraasimüüja", kes denatuuriondeliga politseiste tormetati, ega see ometi asja muuda, sest kinnisaadabe harwa, kuna meil sellega nõnda pakki ei ole. Päälegi on meil siin salawiinamüüjad wõimumehed, kelle wastu keegi saa, nagu hiljuti selle sala wiinamüüja wäimees, kes soldati käest sorokohwka eest 3 rubla wõttis ja pärast weel läbikolkis. Ja salamüük õitseb; tihti wõib joobnud inimesi näha.

Hiljuti waraStati politseiniku abikaasal päewaajal läbi lahtise akna sõrmus ja käewõru ära. Kõik otsimine ja nurimine selles asjas on tagajärjetaks jäänud. Mats.

Seltsielu.

Kaarli karskuseseltsi Sõbe 25. a. juubelipäewa pidustused läksid 14. junil erakordsetest argadest hoolimata rahuloldawalt korda. Kuna päewal osawõtmine wäiksepoolne oli, wõis seda õhtuse pidu kohta õige elawaks nimetada. Rohkesti takistusi sünnitas ettenägemata olukord, et Kaarlis parajaste loomade wõtmine oli: järgmisel päewal tuli Woltweti minna, kus loomi sõjawäele kohalikuks tarwituseks wõetakse. Hiljem tuleb nabatahtlik loomade wiimine Abja jaama. Paljudki pidid nende toimetuste pärast pidult eemale jääma. Sk.

Pühajärwe Rahwaraamatukogu Selts pani 14. junil Hobusemäe pidal suure suwepidu toime. See algas riigilauluga, millele ühendatud laulukoorid hra Klementi juhatusel järgneid, kes neli laulu wäga hästi ette kandsid. Wahepääl laulsid mõned üksikud koorid, siis jälle ühendatud koorid. Wahepääl kanti mõned ilulugemised ette, kuna tapleed ära jäid. Etendati Stawenhagen Loots, Wiibini Waitolemine ja Fredro Tohter Baldrian mis kõik kaunis laduсasti ette kanti, pääle esimese. Pidu lõppes hra Wellneri kõnega, kes rahwale ette pani praeguste aegade pääle mõteldes weel kord: „Jumal keisrit kaitse ja" ja „Mu isamaa mu õnn ja rõõm" laulda, mis ka rahwa poolt tõise waimustusega wastu wõeti. Lõpuks olid weel ringmängud ja lõbustused haljal murul.

Rahwast oli õige laialt kokku tulnud, meeleolu kõikidel ülemata tõuse ja hää, ainult halwaks nähtuseks wõib seda pidada, et pidu kaks tundi kuulutatud ajast hiljem algas. Linnalane pidulaleja.

Wenisa mõisa ruumides oli 14. junil Rapina-L e e w a k u tegelaste poolt koolõpetaja Joh. Selli juhatusel piduõhtu. Ette kanti laulud, ilulugemised ja näitemäng: „Waat see oli suure linna ilu". Kõik läks hästi ja wõeti rahwa poolt kõigesuurema kiitusеawaldusega wastu. Puhast kasu jäi üle 30 rubla mis Wõru sõjalaatsareti hääks ohwerdati. Tänu tegelastele waewa eest, kes meile ilusa pidu walmistasid ja Wenisa mõisa omanikule von Roth'ile, kes pidu sellega edendada aitas, et k õ i g i l e m õ i s a t e e n i j a t e l e p i l e t i r a h a k i n k i s ja oma ruumid tasuta tarwitada lubas. Piduline.

Wägede ülemjuhataja staabi ametlik teadaanne 17. junil.

15. junil pommitas Saksa laewade salk, mis ühest rannakaitse soomuslaewast, neljast kergest ristlejast ja mõnest miinilaewast koos seisis, **Windawi sadamat** ja püüdis wäge maale saata, kuid lööti tagasi. Üks waenlase miinilaew sai kaitsemiini läbi hukka. Meie miinilaewad algasid suurtükiwõitlust waenlase ristlejate ja miinilaewadega, kes päälетungimist põhjapool Windawi warjasid, ja sundisid neid taganema.

S c h a w l i p i i r k o n n a s, N a r e w i ja W i s l a wäerindadel ja W i s l a pahemal kaldal oli waikus.

W e p r s h i ja B u g i wahel olewat **Samostje-Sokali** wäerinnal kestab waenlase pääletungimine edasi.

Lääne-Bugi ja **Gnilaja Lipa** juures õime 15. ja 16. junil mitu waenlase kallaletungimist õnnelikult tagasi, kusjuures meie, kui waenlase D n j e s t r i s t üleminekut G a l i s c h i kohal tähele panime, päälетungima hakkasime, waenlase tagasi lõime ja mitusada wangi saime.

Kaukasi wäe staabi ametlik teadaanne: 17. junil.

R a n n a m a a l kestab tulewahetus edasi. O l t õ i pool ei olnud türklaste katsei — T o r t u m t s h a i pahemal kaldal kaewikuid teha — tagajärgi; meie tulega said nad laiali aetud. Neli kaks päewal hakkasid türklased H e i d a k i mäele kallaletungima, aga meie sundisime neid oma seisukohtadele tagasi minema. Õhtul tungisid türklased uuesti selle mäe kallale, aga said uuesti tagasi löödud. Mujal wäerinnal on seisukord muutuseta.

Illukirjandus ja teadus 23. anne on ilma lugejatele kaasas.

Дозволено военною цензурою. Юрьевъ, 17 іюня, 1915
Wastut. toim. ja wälj. ...... abi **K. Wilk**

Tellimine 1915. a. teise pooleaasta pääle on alganud.

Meie Aastasada ja Olewik

ilmuwad kolm korda nädalas. Kõigekõrgemalt kinnitatud Jurjewi kirjastuse-ühisuse Meie Aastasada wäljaandel.

Päätoimetaja õigusteadlane **Ed. Laamann**, sisu wäljawalikn eest hoolitseb **J. Tomp**.

Meie Aastasada ja Olewik on esimesel joonel põllumeeste huwide ja nõuetekohaselt toimetatud; juhtkirjades, kodumaa sõnumites jne. peetakse kõigepäält seda silmas, mis maaelanikkudele tähtis ja tarwilik. Nad püüawad ustowaks nõuandjaks, ehk õiguspärase ja järjekindla ülewaate looјateks sääl olla, kuhu Päewaleht aeglase postikäigu tagajärjel nädalas ainult kaks ehk kolm korda kätte jõuab ja seega maalugejale wananenult täiesti tähtsuseta teateid kokku kuhjab.

Juhtkirjade poolest on Meie Aastasada ja Olewik haruldaselt rikkalikud, sest kõik Tortu Päewalehes ilmuwad juhtkirjad, millel ka maalugejate kohta tähendus ei puudu, too akse nendes täielikult ära. Tartu Päewalehe rohke kaastööliste arwu tõttu, kõigilt teaduse aladelt ja eluharidelt, suudawad Meie Aastasada ja Olewik wäärtuslikumat ning rikkalikumat oma lugejatele pakkuda kui keegi teine üksik nädalaleht. Nõnda wõime oma kaastööliste hulgas muu seas nimetada.

Liiwimaa talurahwasaadik riigiwolikogus Dr. J. Raamot, cand. Konstantin Päts war. adwokadid J. Joakson, J. Karlson, O. Rütli, A. Hellat ja wan. adw. abid Lui Oleik, K. Grau, E. Alwer, Dr. K. Lüüs, Dr. E Tumma ja Dr. Silbermann. Kirjanikud: **Anna Haawa**, **Eduard Wilde**, Gustaw **Suits**, O. Lute, O. H. Münther ja **Berhard Linde**.

Samati on nad ka hinna poolest **kehwematelgi kättesaadawad.** Telegrammide wärskuse poolest wõistlewad Meie Aastasada ja Olewik Päewalehega, sest et tähtsamad lehe ilmumise päewa hommikul tulewad telegrammid juba sellesama päewa lehes ilmuwad.

Sõjawäljalt telegrammid, Eesti sõjameeste nimekiri surmatutest ja haawatutest. Eesti sõjameeste kirjad. Sõja ülewaated ja selgitused.

Politika ringwaatus kokkuwõtline ega üleandlik. Sõnumite eest kodust ja wõõrsilt kannab hoolt tihe ja laialine kirjasaatjate wõrk ning telegrafi agentur hoolt. Kirjasaatjaid on kodumaal igas linnas ja wallas. Wäärsilt hoolt kannab toimetus Põhja Liiwimaa Jurjewi, Wiljandi, Wõru, Pärnu ja Walga linnade ja maakondade ning Saaremaa elu-olu alguslamisele ja korraldamiseks.

Eesti asunikkudele Wene riigis kui ka wäljamaal on alaliselt eriosakond pühendatud. Ka asunikkude hulgas.

Kaasanded 1915. a.: Igal laupäewal 1) Illukirjandus ja teadus pilti'ega, 2) Õigusteadline ajakiri „Õigus", 3) Adressikalender ja 4) Seinakalender.

A l a n d a t u d h i n n a g a: 1) Talu, põllutöökuukiri, E. Põllut. Kelkelsi wäljaandel 70 kop. 2) Terwis, arstiteadusline kuukiri, Põhja-Balti Arstide Seltsi wäljaandel 50 kop. ja piltidega 754 lhk. „Loomulik arstimise õpetus" (hind 4 rubla) 2 rubla eest.

Meie Aastasada ehk Olewik

1. julist aasta lõpuni	1 rbl. 55 kop.	1 rbl. 80 kop.
½ aasta	80 „	95 „
kuus	30 „	35 „

Ilma postirahata saawad Meie Aastasada ja Olewikku wallad ja need kes oma postisaadetused Jurjewist, Elwast ja Pukast ära wiiwad.

Kõik kroonu postkontorid wõtawad meie lehtede pääle tellimist ilma rahasaatmise tulu arwamata wastu, mille pääle iseäranis tähelepanemist juhime. Seega jõuab tellimine kõige kiiremini kohale, kui seda otseteed kroonu postkontori kaudu toimetatakse.

Toimetuse-kontori asukoht: Jurjewis, Rüütli uul. nr. 8 telefon nr. 154. Adress kirja- ja rahasaadetustele: Гор. Юрьевъ, Лифл. губ. «Мейе Аэстасада»

Proominumbrid tutwustamiseks hinnata.

Kõiki lugejaid ja mõtteosalisi palume Meie Aastasadale ja Olewikule oma tutwuskonnas lahkesti uusi lugejaid juure wõita.

Auwaldikult **toimetus ja talitus.**

Kiwimaja
suure aiaga
on juhtumisjuhtwälise wäljamaksuga 15.500 rbl. eest müüa. Lähemat Kangro, Pill ja Ko. wahetalituse kontoris. Jurjewis, Suurturg 5. 1655

Tarwitatakse Wenemaale kohe wäikese mõisa pääle
tööjuhti,
(приказчикъ) kes uuemate põllutööriistadega töötada oskab. Kirjad ühes tunnistustega saata: Провизору Ю. Липпъ, Петроградъ, больн. Архіерейск. ул. 4, Петроградъ.

Krestis,
Nowgorodi kubermangus, wõtab
Tartu Päewalehe Meie Aastasada :: ja Olewiku ::
tellimist ja kuulutusi wastu hra G. Wälton, oma raamatukaupluses

Tähtis põllumeestele, Majanduse-ühisustele ja teistele jällemüüjatele.
Loomade ja kodulindude toituse täitmiseks ja kondikawa kaswamiseks tingimata tarwilik jõu- ja kaswupulber
„Karjamaa"
mis uuema aja teaduse alusel munawalgest, rasmast, proteinist, waswarist j. n. e. kokku seatud ja mis paljudes loomade kaswatustes häid tagajärgi on annud, sest et ta harilikus toidu juures lisatoiduna tarwitades koduloomi haiguste wastu kaitseb, neid wastupidamaks teeb, mis iseäranis hobustele tähtis, tõstab lüpsilehmade piimaandi, ühtlasi rohkuse, kui ka hääduse poolest, wasikad, põrsad, warsad, talled edenewad jõudsamini, nuumloomad lähewad rutemini raswa, kodulinnud hakkawad kiiremini munema. Saada
G. W. Hahnbergi rohukpl., Walgas.

Ämmaproua M. Blum
keiserliku ülikooli Jurjewis lõpetanud, annab naisterahwastele nõu ja abi, paneb kaitserõugeid wastsele maksuta Petrogradi uul. 91.

Põdrajärwe soola
oleme wärskelt saanud ja soowitame Prowiisor
J. Lill ja M. Hakkaja
Petrogradi
rohu- ja wärwi-kauplus,
Petrogradi uul. nr. 6.
Kõnetraat 126. 1649

— Tarwitan 1. julist s. a. —
abilist,
kes wallawalitsuse töösid tunneb. Palk kokkuleppimise järele.
Ajut. Wõtikwere **wallakirjutaja K. Tobre.**

Tulewärki
Jaani-õhtuks, soowitab
J. & R. Matto
rohukauplus, Henningi plats.

Tõrwa alewis
G. Kerro raamatukaupl. wõetakse
Tartu Päewalehe, Meie Aastasada — ja Olewiku —
tellimist wastu.

Abjas,
H. Laatsi kaupluses on
Tartu Päewalehe
üksikud numbrid müügil, niisama wõetakse sääl tellimist ja kuulutust kõige Meie Aastasada lehtede pääle wastu.

Sõitudeks saab uus
automobil wäljaüüritud
1551 **Ed. Otting ja Ko., Rüütli uul. 11.**

Wiljandi woorimees
hra Till sõidab iga neljapäewal Jurjewisse ja läheb sealt alati kella 12 aegu Wiljandisse. Kellel midagi Wiljandisse saata, on woorimees seda walmis toimetama. Järele küsida Odessa wõõrastemajast.

Erarongide käik Jurjewi ja Elwa wahel
kuni 31. augustini 1915. a. **äripäewadel.**

Jurjewist minek:		Elwa tulek:	
hommikul kell	6,24 min.	hommikul kl.	7,17 min.
päewal „	2,38 „	päewal „	3,45 „
õhtul „	7,49 „	õhtul „	8,42 „
Elwast tagasi:		Jurjewisse tulek:	
hommikul kell	8,45 min.	hommikul kl.	9,48 min.
päewal „	4,7 „	päewal „	5,4 „
õhtul „	9,16 „	õhtul „	10,8 „

Pühapäewadel ja suurtel pühadel:

Jurjewist minek:	Elwa tulek:
hommikul kell 11,13 min.	päewal kell 12,9 min.
Elwast tagasi:	Jurjewisse tulek:
päewal kell 12,23 min.	päewal kell 1,25 min.

:: Tähtis hinnaalandus ::
kohaotsijatele ja kohapakkujatele. Et kohaotsijatele tööleburdes kaasa aidata, leiab Tartu Päewalehe ja Meie Aastasaja lehtede kontor wõimalikuks kõikide töö-otsimise ja tööpakkumise kuulutuste eest 5 kop. asemel ainult 3 kop. rida kuulutada. Pääle selle saawad kuulutajad tõendusееks — maksuta. —

Jään suweks Jurjewisse
ja wõtan wastu igapäew kella 10—11 e. l. ja 4—5 p. l.
Dr. F. Klau,
Rüütri uul. nr. 6-b. Närwihaiguste spetsial-arst. 1568

Korralik tüdruk
wõib kohta leida Aleksandri u. 11, teisel korral, B. Zimbler.

Печатать разрѣшается полиціею. — G. Wilk'i trükikoda, Jurjewis, Rüütli uul. 24